

Saksbehandler: Trude Klaussen

Saksnr.: 2010/63-68/

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Valgstyret	

Saksdokumenter vedlagt:

- Brev datert 11.5.2010 fra KRD ang. DIFI rapport om sentral valgenhet - høring
- Difi rapport 2010:3 Utredning for etablering av en sentral valgenhet

Saksdokumenter ikke vedlagt:

Etablering av sentral valgenhet - høring

Saken gjelder

Høring i forbindelse med alternativer til dagens organisering av valgarbeidet på statlig nivå, herunder hvorvidt det bør etableres en sentral statlig valgenhet.

Regjeringen har ikke tatt stilling til om en slik sentral valgenhet bør etableres, ei heller hvordan den bør organiseres. Departementet ønsker å gjennomføre en bred høringsrunde der høringsinstansene inviteres til å komme med innspill på de forslag som ligger i rapporten. Frist for å avgi uttalelse er 1. september 2010.

Sakens bakgrunn og fakta

Difi har på oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) utredet etablering av en egen enhet som kan overta departementets oppgaver med forberedelse og gjennomføring av valg. Det er i hovedsak to forhold som er bakgrunn for ønsket om å vurdere alternativ til dagens organisering; Det ene at med tanke på å sikre tilliten til en upartisk valgavvikling kan det være grunn til å vurdere om det bør organiseres en større avstand mellom politisk ledelse og det administrative arbeid med å gjennomføre valg.

Dessuten er det behov for å skille ut de operative oppgavene for å sikre disse ressurser en mer kontinuerlig oppmerksomhet, og for å gi departementet økt kapasitet til å ivareta mer prinsipielle spørsmål. Et annet sentralt moment er at de operative oppgavene er i ferd med å utvides vesentlig pga. en mer ressurskrevende forsøksvirksomhet, bl.a. med elektronisk stemmegivning.

Rapporten omhandler også organisatoriske forhold for en eventuell ny valgenhet så som lokalisering, kapasitet, kompetanse, rolle (sekretariats/- eller direktoratsrolle).

Rådmannens vurdering

Norge har en svært desentralisert avvikling av valg, der kommunene står for en betydelig del av det praktiske arbeid med avvikling av valg - dette gjelder både kommune- og stortingsvalg.

Denne saken dreier seg først og fremst om prinsipielle spørsmål knyttet til forholdet mellom politikk og fag, herunder å sikre tilliten til at en partipolitisk nøytral valgavvikling. En går derfor ikke nærmere inn på hvilke konsekvenser en etablering av en sentral valgenhet vil kunne ha for Hammerfest kommune som gjennomfører av valg lokalt. Det forutsetter at dette vil bli gjenstand for egne vurderinger hvis denne enheten etableres. Det bemerkes allikevel at det i rapporten pekes på effektiviseringsgevinster som: ” For å redusere arbeidsbyrden og kostnadene for kommunene og for å unngå parallelle anskaffelsesprosesser i alle kommunene er det som nevnt KRDs vurdering at en sentral valgenhet bør påta seg å forvalte og drifte ett felles valgdatasystem som kan tilbys alle kommuner.”

Når det gjelder prinsipper for organisering understreker Difi behovet for å velge en organisasjonsløsning som ivaretar behovet for å ”sikre tilliten til upartiskhet (som springer ut av rettssikkerhetshensynet) og behovet for faglig kvalitetssikring for å unngå feil. I tillegg kommer enkelte særlige hensyn og særtrekk ved den norske valgadministrasjonen, bl.a. er den svært desentralt organisert, det er en høy grad av tillit til at regler følges, og på sentralt nivå er det bare normer om god forvaltningsskikk som regulerer forholdet mellom politikk og administrasjon.”

Et sentralt element i den gjennomgang av måten dagens ordninger på området fungerer – og som dokumenteres i rapporten, er avklaring av roller og oppgaver mellom ulike aktører på oppgavefeltet. Tydeliggjøring av roller og oppgaver vil i seg selv bidra til å sette rettssikkerhet og faglig kvalitetssikring på dagsorden. Når det gjelder oppgavefordelingen mellom departementet og den foreslåtte nye sentrale valgenheten, er det Difis oppfatning at ”flest mulig oppgaver bør overføres for å gi den nye enheten en størrelse som gir et visst grunnlag for et fagmiljø og en effektiv drift.”

Rapportens kap. 8 omhandler lokalisering av den nye valgenheten og mulige kriterier for stedsvalg utenfor Oslo drøftes også her. Rådmannen har ikke tatt stilling til lokaliseringsspørsmålet i denne saksutredningen eller vedtaksforslaget. Rapportens kap. 9 som bl.a. omhandler bemanning og intern organisering er heller ikke drøftet eller kommentert spesielt i dette saksfremlegget.

Rådmannens forslag til vedtak:

Valgstyret i Hammerfest kommune ønsker å gi følgende innspill til Difi rapport 2010:3:

1. Hammerfest valgstyre slutter seg til forslaget fra Direktorat for forvaltning og IKT om å etablere en ny sentral valgenhet.

2. Valgenheten bør etableres som et direktorat, med rammebetingelser som sikrer valgenheten en faglig uavhengighet i forhold til departementets ordinære styringsfunksjoner. Det bør skje en lovfesting av valgenhetens ansvar og rolle og avskjæring av departementets instruksjonsmyndighet når det gjelder enkeltvedtak.
3. Etablering av en ny valgenhet må være forankret i ivaretagelse av faglig hensyn på oppgaveområdet, knyttet opp mot prinsipper om forvaltningens partipolitiske nøytralitet og upartiskhet.
4. Valgenheten må bygges opp med en kapasitet og kompetanse som kan gi råd og avlastning for kommunene som gjennomføringsorgan hva angår avvikling av valg.
5. I tilknytning til den nye valgenheten etableres det en klagenemnd som håndterer klager både i forbindelse med kommunevalg, stortingsvalg og ulike typer folkeavstemminger.

Saksprotokoll i Valgstyret - 02.09.2010

Behandling

Jan-Erik Hansen fremmet på vegne av FRP et tillegg i punkt 2:

Direktoratet bør lokaliseres til et sted utenfor det sentrale østlandsområdet.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Tillegg i punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Valgstyret i Hammerfest kommune ønsker å gi følgende innspill til Difi rapport 2010:3:

1. Hammerfest valgstyre slutter seg til forslaget fra Direktorat for forvaltning og IKT om å etablere en ny sentral valgenhet.
2. Valgenheten bør etableres som et direktorat, med rammebetingelser som sikrer valgenheten en faglig uavhengighet i forhold til departementets ordinære styringsfunksjoner. Det bør skje en lovfesting av valgenhetens ansvar og rolle og avskjæring av departementets instruksjonsmyndighet når det gjelder enkeltvedtak.

Direktoratet bør lokaliseres til et sted utenfor det sentrale østlandsområdet.

3. Etablering av en ny valgenhet må være forankret i ivaretagelse av faglig hensyn på oppgaveområdet, knyttet opp mot prinsipper om forvaltningens partipolitiske nøytralitet og upartiskhet.
4. Valgenheten må bygges opp med en kapasitet og kompetanse som kan gi råd og avlastning for kommunene som gjennomføringsorgan hva angår avvikling av valg.
5. I tilknytning til den nye valgenheten etableres det en klagenemnd som håndterer klager både i forbindelse med kommunevalg, stortingsvalg og ulike typer folkeavstemminger.